

UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

**STAIL PEMBELAJARAN BAHASA MELAYU SEBAGAI BAHASA
ASING DALAM KALANGAN PELAJAR LUAR NEGARA**

MARZALINA BT. MANSOR.

FBMK 2004 7

**STAIL PEMBELAJARAN BAHASA MELAYU SEBAGAI BAHASA
ASING DALAM KALANGAN PELAJAR LUAR NEGARA**

MARZALINA BT. MANSOR

**MASTER SASTERA
UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA**

2004

**STAIL PEMBELAJARAN BAHASA MELAYU SEBAGAI BAHASA ASING
DALAM KALANGAN PELAJAR LUAR NEGARA**

Oleh

MARZALINA BT. MANSOR

**Tesis Ini dikemukakan Kepada Sekolah Pengajian Siswazah, Universiti
Putra Malaysia, Sebagai Memenuhi Keperluan Untuk Ijazah Master Sastera.**

April 2004

*Untuk Ibu,
Ayah,
Suami,
&
Keluarga Tercinta.
Kasih Sayang Kalian telah Membuahkan
Kejayaan
Buat
Angah*

Abstrak tesis yang dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia sebagai memenuhi keperluan untuk Ijazah Master Sastera

**STAIL PEMBELAJARAN BAHASA MELAYU SEBAGAI BAHASA ASING
DALAM KALANGAN PELAJAR LUAR NEGARA**

Oleh

MARZALINA BINTI MANSOR

April 2004

Pengerusi : Profesor Madya Noor Aina Dani, Ph.D

Fakulti : Bahasa Moden dan Komunikasi

Kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti stail pembelajaran bahasa Melayu sebagai bahasa asing dalam kalangan pelajar luar negara. Ia dijalankan ke atas sejumlah 82 orang pelajar asing yang mengikuti kelas Bahasa Melayu Asas 1 di Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi. Dapatan kajian diperoleh daripada borang soal selidik yang diedarkan serta melalui analisis markah pelajar. Data dianalisis menggunakan kaedah statistik kekerapan dan peratusan serta ujian-t.

Keputusan kajian menunjukkan bahawa stail pembelajaran bahasa Melayu yang dominan diamalkan oleh pelajar-pelajar asing adalah stail pembelajaran berasaskan elemen psikologi, iaitu pembelajaran reflektif. Didapati pelajar-pelajar asing berbangsa Arab lebih dominan kepada stail pembelajaran bahasa Melayu dengan elemen psikologi berbanding pelajar-pelajar asing Bangladesh dan Vietnam yang dominan dengan elemen sosiologi. Sementara pelajar-pelajar

asing Ethiopian serta beberapa bangsa lain pula lebih dominan kepada stail pembelajaran berasaskan elemen persekitaran. Kajian juga membuktikan terdapatnya perbezaan dalam stail pembelajaran bahasa Melayu antara pelajar asing lelaki dan perempuan. Pada peringkat pengajian, didapati pelajar-pelajar asing pada peringkat Ijazah dan Doktor Falsafah dominan kepada stail pembelajaran bahasa Melayu berasaskan dimensi sosiologi. Sementara bagi peringkat Sarjana, golongan ini dominan kepada stail pembelajaran berasaskan elemen persekitaran. Stail pembelajaran bahasa Melayu dalam kalangan pelajar asing di Fakulti Kejuruteraan, Sains Komputer, dan Sains Alam Sekitar dominan kepada stail pembelajaran berasaskan elemen persekitaran. Pelajar-pelajar asing di Fakulti Pertanian serta beberapa fakulti lain pula lebih dominan kepada stail pembelajaran berasaskan elemen sosiologi. Dari segi umur, dapatan kajian membuktikan terdapatnya perbezaan dalam stail pembelajaran bahasa Melayu antara pelajar-pelajar asing pada peringkat umur 20-30, 31-40, dan 41-50 tahun. Seterusnya, kajian membuktikan tidak terdapat perbezaan yang signifikan dalam pencapaian bahasa Melayu antara pelajar asing lelaki dan perempuan.

Cadangan yang diajukan ialah supaya semua pihak yang bertanggungjawab mengambil inisiatif seperti menyediakan modul pembelajaran bahasa Melayu yang sesuai kepada pelajar asing supaya mereka mampu menguasai bahasa Melayu dengan lebih baik.

Abstract of thesis presented to the Senate of University Putra Malaysia in
fulfilment of the requirement for the degree of Master of Arts.

**THE LEARNING STYLE OF MALAY LANGUAGE AS A FOREIGN
LANGUAGE AMONG FOREIGN STUDENTS**

By

MARZALINA BINTI MANSOR

April 2004

Chairman : Associate Professor Noor Aina Dani, Ph.D.

Faculty : Modern Languages and Communication.

The purpose of the study is to identify the learning style of Malay language as a foreign among foreign students. This study has been testifying on 82 foreign students who study Bahasa Melayu Asas 1 in Faculty of Modern Languages and Communication. The result of this research was basically from the circulation of the questionnaire and analyzing the students marks. The data has been analyzed by using the statistical occurrences method and so as the t-test.

Moreover, the result has shown that the dominant Malay learning style using by foreign students based on psychological element, which is the reflective study. The foreign students from Saudi Arabia are more dominance to Malay learning style with the psychological element compared to other foreign students from Bangladesh and Vietnam, where as there are more likely to study based on sociological element. While Ethiopian students and other foreign students are

more dominance to the learning style based on environmental element. However, this research has proved that there was a difference in Malay learning style according to gender in UPM. According to the level of study, foreign students who are taking Degree and Philosophical Doctor are prone to Malay learning style based on sociological element. While Bachelor students are more likely to study based on environmental element. Malay learning style amongst foreign students in Engineering Faculty, Computer Science, and Environmental Science were also dominance to the style of study based on environmental element. Where as foreign student in Agricultural Faculty and other several Faculty seems to be more dominance in learning style based on sociological element. The result also shows differences according to ages in Malay learning style which it is can be categorized to 20-30, 31-40, and 41-50 years old. There were no significant differences in achievement according to Malay language between male and female students.

Thus, the idea proposed is mainly to grab the attention from the responsible party to take certain initiative such as preparing a suitable module for foreign students so that they could obtain Malay language with a greater prospect.

PENGHARGAAN

Bismillahirrahmanirrahim,

Dengan Nama Allah Yang Maha Pemurah lagi Maha Penyayang.

Penulis bersyukur ke hadrat Ilahi kerana dengan limpah dan kurnia-Nya maka penulis dapat menyiapkan penyelidikan ini.

Ucapan terima kasih yang tidak terhingga pengkaji tujukan khas buat Prof. Madya Dr. Noor Aina Dani (selaku pengerusi) yang banyak membimbing penulis tanpa rasa jemu. Ucapan terima kasih juga ditujukan kepada Dr. Abdul Rasid Jamian dan Dr. Zaitul Azma Zainal Hamzah (selaku ahli jawatankuasa) kerana tunjuk ajar, teguran, dan bimbingan mereka dalam menyiapkan penyelidikan ini.

Penulis turut merakamkan penghargaan dan ucapan terima kasih kepada Jabatan Perkhidmatan Awam Malaysia yang telah menaja penulis di bawah Program Skim Latihan Akademik Bumiputra. Juga dirakamkan ucapan terima kasih kepada Universiti Utara Malaysia yang memberi kelonggaran bercuti kepada penulis bagi meneruskan pengajian.

Selanjutnya, ucapan terima kasih penulis tujukan kepada semua pihak yang telah membantu prosedur penyelidikan ini, terutama:

Puan Norma Abdullah (pensyarah) dan pelajar-pelajar asing bagi semester Mei 2002/2003, kerana memberi kerjasama yang baik dalam menyiapkan penyelidikan ini. Juga kepada mereka yang namanya tidak sempat penulis nyatakan di sini. Terima kasih semua.

Wassalam.

SENARAI KANDUNGAN

	Halaman
DEDIKASI	ii
ABSTRAK	iii
ABSTRACT	v
PENGHARGAAN	vii
PENGESAHAN	viii
PENGAKUAN	x
SENARAI JADUAL	xiv
SENARAI RAJAH	xvi
SENARAI CARTA	xvii
SENARAI SINGKATAN	xviii

BAB

I PENDAHULUAN

Latar Belakang Kajian	
Latar Belakang Kedudukan Bahasa Melayu di Malaysia	1
Latar Belakang Pembelajaran dalam Kalangan Pelajar	2
Latar Belakang Pembelajaran dan Penggunaan Bahasa Melayu Pelajar-pelajar Asing di UPM	4
Penyataan Masalah	6
Masalah semasa kajian dijalankan	9
Objektif Kajian	10
Hipotesis	11
Kepentingan Kajian	12
Skop Kajian	13
Definisi Operasional	14

II SOROTAN LITERATUR

Latar Belakang Kajian	16
Model-model Pembelajaran Bahasa	16
Model Pendekatan Pembelajaran	18
a) Model Pembelajaran Selmes (1987)	18
Model Sahsiah	20
a) Model Myers-Briggs Type Indicator (MBTI)	21
b) Model Herman Witkin	
<i>Field Independence-Dependence</i>	21
Model Pemprosesan Maklumat	22
a) Model Kolb <i>Learning Style Inventory</i>	22
b) Model Pembelajaran Filder	24

Model Interaksi Sosial	24
a) Reichman - Grasha: <i>Learning Styles Scales</i>	25
b) Model Perry	27
c) Model Belenky	28
Model Multi – Dimensi	29
a) Model Pembelajaran Dunn & Dunn	29
 Kajian Pembelajaran Di Luar Negara	 31
Kajian Pembelajaran Di Dalam Negara	36
 Kesimpulan	 41

III METODOLOGI

Reka Bentuk Kajian	42
Kerangka Teori	42
Tempat Kajian	46
Subjek Kajian	46
Kaedah Kajian	47
Kajian Tinjauan	47
Pendekatan Kajian	48
Pembolehubah Kajian	49
Pemboleh ubah Bebas	49
Pemboleh ubah Bersandar	49
Alat Kajian	
Soal Selidik	50
Bahagian A: Demografi	51
Bahagian B: Pembelajaran	41
Faktor I	52
Faktor II	52
Faktor III	53
Faktor IV	53
Faktor V	54
Kesahan dan Kebolehpercayaan Alat Kajian	55
Tatacara Kajian	
Kajian Rintis	57
Soal Selidik	57
Kajian Sebenar	58
Penganalisan Data	59

IV KEPUTUSAN DAN PERBINCANGAN

Profil Responden	60
Objektif 1: Menenal pasti Pembelajaran Bahasa Melayu Sebagai Bahasa Asing di UPM Mengikut Bangsa Pelajar	63
Objektif 2: Membezakan Stail Pembelajaran Bahasa Melayu Pelajar-pelajar Asing Berdasarkan Faktor Demografi Pelajar iaitu:	
i) Jantina	78
ii) Peringkat Pengajian	86
iii) Fakulti	98
iv) Umur	114
Objektif 3: Meneliti Model Pembelajaran Dunn & Dunn (1992) yang Mempengaruhi Stail Pembelajaran Bahasa Melayu Pelajar-pelajar Asing di UPM	126
Objektif 4: Membandingkan Pencapaian Bahasa Melayu Pelajar-pelajar Asing di UPM Berdasarkan Jantina	131
Rasional Teori Dengan Dapatan Kajian	134
Implikasi Dapatan Kajian	140

V RUMUSAN DAN CADANGAN

Pembelajaran Bahasa Melayu Mengikut Bangsa Pelajar	144
Pembelajaran Bahasa Melayu Mengikut Jantina Pelajar	147
Pembelajaran Bahasa Melayu Mengikut Peringkat Pengajian	149
Pembelajaran Bahasa Melayu Mengikut Fakulti Pelajar	151
Pembelajaran Bahasa Melayu Mengikut Umur Pelajar	153
Kesimpulan	156
Cadangan memperbaiki Pembelajaran Bahasa Melayu	157
Cadangan Penyelidikan Selanjutnya	159

BIBLIOGRAFI

LAMPIRAN

BIODATA PENULIS

SENARAI JADUAL

Jadual		Halaman
1	Ujian Korelasi Pearson	55
2	Profil Responden Mengikut Jantina	61
3	Profil Bangsa Responden	62
4a	Stail Pembelajaran BM dalam Kalangan Pelajar Berbangsa Arab	64
4b	Stail Pembelajaran BM dalam Kalangan Pelajar Berbangsa Bangladesh	68
4c	Stail Pembelajaran BM dalam Kalangan Pelajar Berbangsa Vietnam	71
4d	Stail Pembelajaran BM dalam Kalangan Pelajar Berbangsa Ethiopian	74
4e	Stail Pembelajaran BM bagi Beberapa Bangsa Lain	77
5a	Stail Pembelajaran BM dalam Kalangan Pelajar Asing Lelaki	81
5b	Stail Pembelajaran BM dalam Kalangan Pelajar Asing Perempuan	85
6a	Stail Pembelajaran BM dalam Kalangan Pelajar Asing Peringkat Ijazah	89
6b	Stail Pembelajaran BM dalam Kalangan Pelajar Asing Peringkat Sarjana	93
6c	Stail Pembelajaran BM dalam Kalangan Pelajar Asing Doktor Falsafah	97
7a	Stail Pembelajaran BM dalam Kalangan Pelajar Asing dari Fakulti Kejuruteraan	101

7b	Stail Pembelajaran BM dalam Kalangan Pelajar Asing dari Fakulti Pertanian	105
7c	Stail Pembelajaran BM dalam Kalangan Pelajar Asing dari Fakulti Sains Komputer	108
7d	Stail Pembelajaran BM dalam Kalangan Pelajar Asing dari Fakulti Sains Alam Sekitar	111
7e	Stail Pembelajaran BM dalam Kalangan Pelajar Asing dari Beberapa Fakulti Lain	113
8a	Stail Pembelajaran BM dalam Kalangan Pelajar Asing Berumur 20-30 Tahun	117
8b	Stail Pembelajaran BM dalam Kalangan Pelajar Asing Berumur Antara 31-40 Tahun	121
8c	Stail Pembelajaran BM dalam Kalangan Pelajar Asing Berumur Antara 41-50 Tahun	125
9	Stail Pembelajaran BM Pelajar-pelajar Asing di UPM	130
10	Ujian-t bagi Membandingkan Pencapaian BM Antara Pelajar Asing Lelaki dan Perempuan	132

SENARAI RAJAH

Rajah		Halaman
1	Kerangka Teori	44
2	Kerangka Konsepsi	45

SENARAI CARTA

Carta

Halaman

1	Profil Bangsa Responden
---	-------------------------

62

SENARAI SINGKATAN

BM	-	Bahasa Melayu
DPM	-	Diploma Perguruan Malaysia
GRLSS	-	Reichmann-Grasha Learning Style Scales
LSI	-	Learning Style Inventory
SASI	-	Studying At School Inventory
UPM	-	Universiti Putra Malaysia

BAB I

PENDAHULUAN

Latar Belakang Kajian

Latar Belakang Kedudukan Bahasa Melayu di Malaysia

Salah satu kebanggaan sesuatu bangsa adalah bahasa kebangsaan sendiri. Dan kita sebagai bangsa yang baru merdeka, mempunyai rasa bangga bangsa itu. Tiga ratus tahun lebih bahasa kita diperkotak-katikkan oleh bahasa penjajah, iaitu bahasa Inggeris dan Belanda, namun bahasa kita tetap utuh, tetap tahan terpa, dan tahan lasak. Lihatlah negara-negara tetangga kita, ada bangsa yang sampai sekarang tidak dapat memilih atau menentukan bahasa nasionalnya, lalu memilih bahasa Inggeris untuk menghindari pertumpahan darah antara etnik.

Pertimbangan dalam pembinaan dan pengembangan bahasa Melayu pada masa depan adalah menjadikan bahasa Melayu sebagai bahasa komunikasi antara kaum, bahasa ilmu, dan bahasa yang mencerminkan ketamadunan bangsa. Justeru, pemasyarakatan bahasa Melayu yang kurang memberangsangkan dan peminggiran bahasa Melayu di institusi pengajian tinggi swasta, sektor awam tertentu, sektor swasta, nama bangunan mewah, surat perjanjian, nama media elektronik dan lainnya yang tidak berkaitan

langsung dengan sosiobudaya Melayu perlu segera ditangkis oleh bangsa Melayu itu sendiri.

Lantaran itulah, sistem pendidikan Malaysia kini amat menitikberatkan pengajaran bahasa Melayu atau bahasa kebangsaan sama ada di peringkat pendidikan pra-sekolah, rendah, dan menengah kerajaan. Malah bahasa Melayu dijadikan bahasa pengantar bagi semua subjek yang diajarkan di institusi pendidikan tinggi awam. Di samping itu, bahasa Melayu juga merupakan mata pelajaran wajib yang diajarkan di sekolah-sekolah rendah Jenis Kebangsaan Cina dan Tamil. Sementara itu, untuk institusi pendidikan swasta pula, bahasa Melayu dijadikan subjek wajib yang perlu diajarkan kepada semua pelajar.

Latar Belakang Stail Pembelajaran Dalam Kalangan Pelajar

Stail Pembelajaran merujuk kepada proses seseorang itu belajar atau menyimpan maklumat. Stail Pembelajaran tersebut bergantung kepada beberapa faktor. Antara faktor-faktor yang mempengaruhi stail pembelajaran adalah taraf sosioekonomi, kognitif, dan alam sekitar. Terdapat pelbagai definisi pembelajaran yang dikemukakan oleh ahli psikologi. Fisher dan Fisher 1979, (dalam Shabuddin Hashim dan Rohizani Yaakub, 2000) menyatakan stail pembelajaran bermaksud ciri-ciri kualiti individu yang tetap walaupun suasana sekelilingnya telah berubah. Menurut Entwistle (1981), stail belajar adalah strategi yang digunakan oleh seseorang individu untuk

memproses maklumat dan menyelesaikan masalah yang timbul. Strategi yang diaplikasikan dipengaruhi faktor personaliti dan gaya kognitif.

Dunn & Dunn (1978; 1992), mendefinisikan stail pembelajaran sebagai kecenderungan seseorang individu menumpukan perhatian, memproses dan mengekalkan maklumat-maklumat yang diterima. Kecenderungan seseorang individu ini dipengaruhi oleh lima faktor utama, iaitu persekitaran, fisiologi, sosiologi, fizikal, dan psikologi. Definisi yang telah dikemukakan oleh Dunn & Dunn ini adalah definisi menyeluruh kerana menyentuh aspek luaran dan dalaman seseorang pelajar.

Menyedari hakikat bahawa stail belajar adalah penting bagi seseorang pelajar untuk mencapai kecemerlangan pembelajaran, maka Klien (1988), Ingham (1992), Wan Zahid (1993), Dunn & Dunn (1978), dan Carbo (1986), mengesyorkan agar para pendidik dapat mengenal pasti stail pelajar belajar dan menganggap perbezaan yang ada pada diri seseorang pelajar merupakan satu keistimewaan dan menggunakan keistimewaan itu secara berkesan dalam pembelajaran mereka.

Dengan memahami stail pembelajaran, pendidik dapat mempelbagaikan stail pengajaran mereka supaya dapat menyesuaikan dan memenuhi pelbagai kehendak stail pembelajaran pelajar-pelajar. Stail pengajaran dan stail pembelajaran harus disesuaikan supaya proses pembelajaran menjadi lebih memberangsangkan dan menghasilkan kualiti pembelajaran yang tinggi. Dalam proses pengajaran dan pembelajaran itu juga, para pendidik

mempunyai peluang memberi bimbingan secara individu berdasarkan stail pembelajaran seseorang pelajar. Pendidik tentunya dapat memberi perhatian dan mengambil berat ke atas setiap pelajar. Pelajar juga dapat merasakan dirinya sentiasa dalam perhatian dan diambil berat oleh guru yang mengajarnya.

Latar Belakang Stail Pembelajaran dan Penggunaan Bahasa Melayu Pelajar-pelajar Asing di Universiti Putra Malaysia

Minat untuk mengkaji tentang stail pembelajaran bahasa Melayu dalam kalangan pelajar asing ini timbul setelah menyedari hakikat penggunaan bahasa Melayu yang semakin dipinggirkan di Malaysia. Dengan memahami stail pembelajaran bahasa Melayu yang digemari oleh pelajar-pelajar asing, maka pendidik akan dapat memperbaiki kaedah pengajaran yang sekaligus akan menimbulkan minat pelajar-pelajar asing terhadap bahasa Melayu.

Sebelum penulis membuat penyelidikan berkenaan tajuk ini, penulis terlebih dahulu meneliti tentang stail pembelajaran serta tahap penggunaan bahasa Melayu pelajar-pelajar asing di Universiti Putra Malaysia (seterusnya UPM).

Penulis telah mendapatkan maklumat serta latar belakang pelajar-pelajar asing di UPM ini daripada pensyarah mereka, iaitu Puan Normah Abdullah. Hasil penelitian, penulis mendapati pelajar-pelajar asing mempunyai stail belajar tersendiri yang mungkin sudah sehati dengan diri mereka. Contohnya, bagi pelajar-pelajar Arab iaitu seramai 49 orang didapati mereka

ini lebih suka bercakap dengan rakan-rakan sewaktu pensyarah memberi kuliah. Sementara itu, sebilangan pelajar-pelajar dari Bangladesh pula, iaitu seramai 9 orang lebih suka dengan cara menyalin semua maklumat yang diberikan oleh pensyarah tanpa memahami apa sebenarnya yang mereka tulis. Seterusnya, bagi pelajar-pelajar dari Mauritius, mereka seolah-olah dengan dunia mereka sendiri, iaitu bermonolog dan kelihatan tidak berminat dengan proses pembelajaran bahasa Melayu.

Jika diteliti dari segi penggunaan bahasa Melayu mereka pula, didapati pelajar-pelajar asing kadang kalanya bertutur sesuatu perkataan tanpa memahami apa maksud sebenar perkataan tersebut. Mereka seolah-olahnya menghafal sesuatu perkataan itu tanpa mengetahui konsep pemakaian sesuatu perkataan tersebut dalam ayat.